

Pòrtic

Marc-Aureli VILA i COMAPOSADA

*soci fundador i honorari de la SCdG
membre de l'Institut d'Estudis Catalans*

L'ésser humà viu en contacte directe amb la geografia des que neix. És únicament quan se l'empresona o quan una malaltia prolongada el reté en una cel·la o en una cambra —espais, els menys geogràfics—, sovint compartides amb altres persones, que se sent separat dels ambients geogràfics, urbans o rurals, que un temps abans havien constituït el seu hàbitat habitual; un hàbitat dinàmic.

Àdhuc en els espais reduïts, de mena penitenciària o hospitalària, certs aspectes de la geografia solen ésser percebuts pels reclusos i els hospitalitzats; especialment, aquells relacionats amb el clima, així com els que es relacionen amb el diari fenomen de les hores diürnes i nocturnes. Poca cosa més, però.

Indirectament i a través dels contactes amb altres reclusos i els funcionaris, o bé amb altres pacients i el personal del centre hospitalari, es poden rebre percepcions, no pas sensacions, de la dinàmica de la geografia exterior, tant de la mena urbana com rural. Les visites de familiars i amics contribueixen a aquest fi.

Entre els neguits que experimenten reclusos i malalts, hi ha el de sentir-se separat dels ambients geogràfics als quals estaven fets o d'aquells altres dels quals havien pogut desitjar formar part.

Tot llibre de temàtica geogràfica, la revista especialitzada com aquesta que teniu a les mans, com així també les pel·lícules i els vídeos que proporcionen la visió de paisatges i el viure dels humans en aquests paisatges, poden fer que el reclús i el malalt se sentin, si més no parcialment i temporal, sostrets mentalment del seu aïllament de la geografia dinàmica. Una part, per minsa que sigui, d'allò llegit o vist restarà en la ment del reclús o del malalt. I això sempre és positiu.

A les biblioteques dels centres penitenciaris, hi han de figurar, en important quantitat i varietat, publicacions que tractin de temes geogràfics. Aquest material no ha d'ésser únicament de mena descriptiva, sinó també d'anàlisi i de síntesi, en la més variada temàtica geogràfica. Quasi tots tenim interès pel com i el per què de les coses.

Certa mena de malalts poden trobar en el material geogràfic posat al seu abast, una sortida positiva al seu estat depressiu, originat pel seu estat físic. N'hem viscut casos que han estat molt alligonadors per a nosaltres.

Quan s'escriu sobre matèries d'interès i consistència geogràfica, i quelcom semblant es podria dir d'altres branques científiques, es treballa sense pensar, ni poc ni massa, en la possibilitat que el text que es redacta pugui anar a parar a mans de gent reclosa. És lògic que sigui així. Malgrat tot, hi ha alguns que en desenvolupar la seva feina tenen en ment la possibilitat que el seu treball arribi a mans de persones a les quals pot fer un bé, d'acord amb la seva situació d'aïllament forçat.

Els treballs que fan al cas poden ésser escrits o bé gravats, per oir-se o veure's. Evidentment, la geografia es presta molt per a ésser utilitzada amb profit en les diverses tècniques d'exposició.

A darreries de la dècada dels seixanta, hom demanà per a la biblioteca d'una presó i a un geògraf del país americà que feia al cas, alguns dels seus treballs. Es féu la tramesa. Passats uns mesos, es rebé una carta de la presó de la capital catalana, on si bé es regra-ciava la tramesa, també s'indicava que no es repetís, donat que no es considerava pertinent que els empresonats poguessin fer ús d'aquesta mena de material.

Un error per part dels correus de l'allunyat país havia fet que els llibres anessin on no havien d'anar; un error comprensible per l'evident coincidència de topònims. Un error que posà en evidència l'esperit del règim penitenciar d'un país sota règim dictatorial. El nostre.

Finirem dient que el coneixement de la geohistòria del país on es resideix és altament efectiu per a la incorporació del forà a la terra on ha pres residència. I ens atrevim a afirmar que la geohistòria té tanta importància com pugui tenir el ple coneixement de la llengua pròpia del país.